V. D. UNIVERSITETO ŽINIOS

TURINYS

Nr. 1-2
(17-18)
KAUNAS 1938

V. D.

UNIVERSITETO ŽINIOS

V. D. UNIVERSITETO REPREZENTACIJOS FONDO LĖŠOMIS LEIDŽIAMAS INFORMACINIS ŽURNALAS

eina 10 kartų į metus (kas mėnuo, išskiriant du atostogų mėnesius: liepos ir rugpiūtį) dviejų spaudos lankų didumo.

Redaguoja redakcinė komisija:

Prof. J. Blažys,
Doc. Pr. Augustaitis,
Doc. A. Tamošaitis.
Platesnį redakcijos kolektyvą sudaro visų fakultetų sekretoriai.

Atsakom. redaktorius

Prof. J. Blažys.

Prenumerata metams 3,— Lt
Užsieniuose metams 6,— Lt
Atskiras numeris — 40 ct.

Redakcijos ir administracijos adresai:

Kaunas, Gedimino 40 (Didieji Universiteto Rūmai), Kanceliarija.

V. D. Universiteto Reprezentacijos Fondo dalyviams V. D. UNIVERSITETO ŽINIOS siuntinėjamos nemokamai.

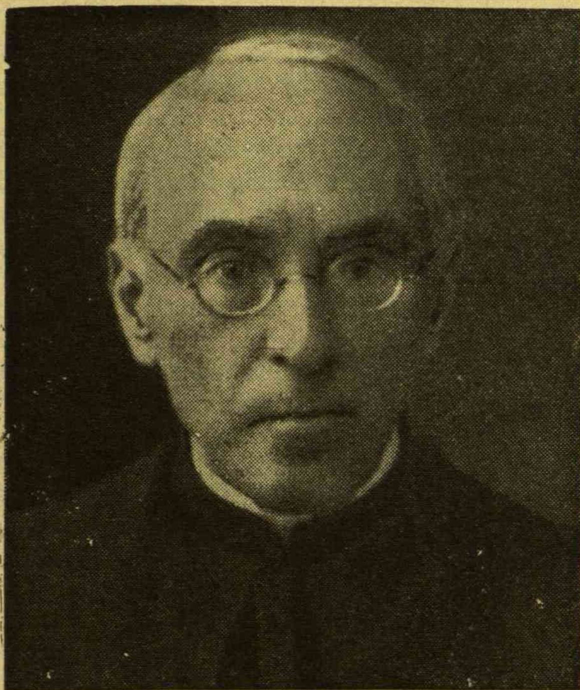
V. D. UNIVERSITETO ŽINIOS

III metai | *1938 m. sausio–vasario m.* | Nr. 1-2 (17-18)

A. † A.

A. Dambrauskas – Jakštas

(1860.VIII.26—1938.II.19)

Vytauto Didžiojo Universiteto garbės profesorius, Teologijos Filosofijos, Humanitarinių Mokslų ir Matematikos Gamtos Fakultetų garbės daktaras, buvęs Teologijos Filosofijos Fakulteto ordinarinis profesorius, teologijos magistras, prelatas.

Vytauto Didžiojo Universiteto Rektoriaus prof. M. Römerio kalba iškilmingajame vasario 16 d. posedyje

Šis mūsų iškilmingas Universiteto posėdis mums įgyja ypatingos reikšmės dėlei to, kad mūsų Universiteto sukaktuvės, kurios visuomet sutampa su Lietuvos Nepriklausomybės sukaktuvėmis, šiais metais sutampa su Nepriklausomybės 20 metų minėjimu. Visuomet per mūsų Universiteto metinę šventę mes džiaugiamės Lietuvos Nepriklausomybe. Mes niekuomet neužmirštame, kad Universitetas yra Nepriklausomos Lietuvos kūrinys, ir jeigu Universitetas yra brangus šios Nepriklausomybės vaisius, tai ir šalies Nepriklausomybė yra brangi Lietuvos Universiteto garantija ir pamatinė jo gyvavimo ir klestėjimo premisa. Sakau — mes tai niekuomet neužmirštame, ne tiktai šiandien, kai minima Nepriklausomybės 20 metų, bet ir nuolat. Ir kasmet vasario 16 dieną, iškilmingai minėdami Universiteto įsteigimo sukaktį, mes drauge pagerbiame ir įsakmiai minime ir Nepriklausomybės paskelbimą. Ir jau pats Nepriklausomybės paskelbimo ir Universiteto įsteigimo datos (nors ir ne metų, bet dienos) sutapimas, kuris nėra atsitiktinis, nes ši didžioji tautinė vasario 16 diena buvo sąmoningai ir valingai Lietuvos Universitetui įsteigti parinkta, mums nuolat primena ir simbolizuoja tą organinį ryšį, kuris Lietuvos mokslą jungia su Lietuvos politine laisve tarptautinėje Žmonijos bendruomenėje. Lietuvos mokslas yra ir bus Lietuvos Nepriklausomybei ištikimas. Ir ne tiktai todėl, kad politinis mūsų krašto pavergimas pakirstų šį mokslą, atimtų jam sąlygas veikti ir plėstis, sulaikytų augimą jo jaunų gyvų daigų, išaugintų per šiuos pirmuosius Nepriklausomybės 20-tį metų, versdamas jį tylėti arba jo pajėgas svetimiems tikslams tarnauti ir jo laisvą reiškimąsi susiaurindamas iki kurių nors neryškių ir silpnučių privatinės mokslo draugijos ar panašios organizacijos veikimo ribų, kaip kad tatai Lietuvoje buvo iki Didžiojo Karo.

Nepriklausomybės praradimas, Lietuvos tarptautinės autonomijos netekimas ar suvaržymas — tai būtų skaudus smūgis Lietuvos mokslui. Tačiau ne tiktai save ir savo kūrinius begindamas Lietuvos mokslas vertina ir brangina Lietuvos Nepriklausomybę ir visuomet solidarizuoja su šios Nepriklausomybės

reikalu, pasiryžęs visomis savo pajėgomis ją remti ir ginti. Mokslas vertina ir brangina ne tiktai save in abstracto, bet ir savo gyvą socialinį vaidmenį, savo gilią visuomeninę funkciją, kuri jam suteikia tam tikros moralinės reikšmės žmonių visuomenėje. Šitas morališkai visuomeninis mokslo aspektas, sudarąs jo garbę ir jo sąžinę, nustato jo solidarumą su socialine aplinkuma, kurioje jisai veikia, iš kurios jis pats yra kilęs, iš kurios savo pajėgas jis semia ir kurios likimas taip pat jo, šio mokslo, yra paveikiamas. Dėl šio jame glūdinčio morališkai visuomeninio elemento mokslas yra sociališkai atsakingas ir šį savo atsakingumą jisai jaučia ir vertina, kaip savo garbės veiksnį. Jam negali būti ir nėra vis tiek, kuriems tikslams jis yra sunaudojamas, kur jis yra nukreipiamas, ar ir kiek jojo veikimas bus geras ar piktas žmonėms ir jųjų bendruomenei jo veikimo šaly. Lietuvos mokslas yra susijęs su gyva ir laisva Lietuva ne tiktai todėl, kad jis Lietuvos yra reikalingas, bet ir todėl, kad Lietuva jo yra reikalinga, kas jam uždeda pareigą. Lietuvos mokslo veikėjai nėra kažkokios abstraktinės esybės, jie yra socialiniai šalies visuomenės žmonės. Jie nusimano, kad tiktai laisvoje savo šaly jųjų mokslinis veikimas duos šaliai maksimumą jai reikalingų mokslo vaisių, kuriais ji galės pasinaudoti. Jie nusimano, kad drauge su kitokių socialinių šalies funkcijų veikėjais taip pat ir jie yra šalies Nepriklausomybės kūrėjai, kurie ją sutvirtina ir jai kultūrinę armatūrą duoda ir kurie jos vaisius, jos turtus ir brangenybes didina ir apsaugoja. Tad mokslo pajėgoms Lietuvos Nepriklausomybė yra brangi, ir šios pajėgos jai visuomet buvo, yra ir bus ištikimos.

Mes švenčiame Lietuvos Nepriklausomybės 20 metų. 20 metų mus šiandien skiria nuo tos II.16 d., kurią mes laikome Nepriklausomybės įsteigimo data. Kodėl gi, būtent, nuo šios dienos, mums jau brangia tapusios datos, priimta skaityti Nepriklausomos Lietuvos Valstybės amžius? Mums, mokslo žmonėms, tikslaus analizo ir tiesos reiškėjams, šis klausimas gal ir tinka paliesti ypatingai todėl, kad mokslas objektyvinių faktų paslėpti negali ir kad tos socialinės disciplinos, kurioms tenka susidurti su Lietuvos politine istorija, turi konstatuoti, kad 1918.II.16 d. Lietuva dar netapo nepriklausoma ir kad tuo laiku Lietuvos valstybės, kaip socialinio fakto, dar nebuvo. Aš pats, kaip konstitucinės teisės profesorius, dėstau, jog valstybė, kaip tam tikras sui generis socialinis junginys, yra tiktai tada, kai

yra pasireiškę visi konstruktyviniai jos elementai, tam tikru charakteringu būdu susikombinavę tam tikriems šalies visuomenės socialiniams tikslams siekti ir, būtent, tam tikru kolektyvinio veikimo metodu. Jeigu tai yra pasireiškę, tai valstybė yra, nors ji dar nebūtų tarptautinių jėgų pripažinta ir tarptautinės asmenybės dar neturėtų, vadinasi, — dar netaptų tarptautinio socialinio bendravimo tikru teisiniu nariu. Tarptautinėje Žmonijos bendruomenėje ji dar gali būti, taip sakant, laukiniu gaivališku vietos socialinės jėgos kūriniu, neįleistu į teisinį tarptautinį socialinį bendravimą, nesinaudojančiu tarptautiniu teisiniu status'u, tačiau vis dėlto ji, kaip teritorinė vietos valstybė, jau yra ir pajėgia, kaip tokia, veikti. Antrą vertus, — kad ir būtų in abstracto sukonstruota ir kieno paskelbta valstybė, tai net ir būdama kurių kitų valstybių, kaip tarptautinis asmuo, pripažinta, ji vistiek, kaip socialinis teritorinis valstybinis junginys, neegzistuos tol, kol tikrenybėje ji nėra susidariusi visais savo elementais ir kol ji nepajėgia valstybiniais socialinio bendravimo principais ir metodais funkcionališkai veikti.

Ir štai mokslas konstatuoja, kad 1918.II.16 d. Lietuvos valstybė ne tiktai tarptautiškai nebuvo pripažinta, bet ir tikrenybėje nebuvo Lietuvoje įsikūrusi kaip pajėgus valstybiškai veikti junginys. Paskelbtajai valstybei trūko ypač valdžios, pajėgiančios veikti imperiumu, ji neturėjo jokios savo funkcijai monopolizuotos teritorijos, ir gyventojai tos teritorijos, į kurią nacionaliniais ir istoriniais titulais ji pretendavo, dar nebuvo sukurti į funkcionalinį valstybinės tautos vienetą. Lietuva dar buvo svetimų valstybių jėgų dispozicijoje. Tikrai autonomiškai, suvereniškai valdytis ji tuo laiku dar nepajėgė. Jeigu šalies visuomenėje, ypač tautinėje lietuviškoje šios visuomenės dalyje, sudarančioje svarbiausiąjį konstruktyvinį šios visuomenės veiksnį, Valstybės Taryba, paskelbusi Nepriklausomybės aktą, ir turėjo tam tikro autoriteto, kuris veikė šios visuomenės dalies nusistatymą ir pasiryžimą draugingai remti Valstybės Tarybos akciją, tai vis dėlto realių tikrų priemonių sudrausti bet kurį pasipriešinimą ir organizuoti paskelbtąją valstybę imperiumu, subordinuojančiu valdžios įsakymams visus gyventojus, kaip valstybinę tautą, ji neturėjo. Valdžios sudaryti ji negalėjo. O be valdžios, kaip ir be subordinuotos teritorinės tautos, pagaliau be monopolizuotos vienos galios veikimui teritorijos — nėra

valstybės. Tad kodėl gi nuo tos Vasario 16 dienos, nuo to Nepriklausomybės paskelbimo mes nustatome Nepriklausomos Lietuvos Valstybės amžių? Ar mes neklystame, tai darydami? Ne, neklystame ir štai dėl ko.

1918.II.16 d. Nepriklausomybės paskelbimo Aktas — tai buvo tas centrinis aktas, kuriame susikondensavo ir pasireiškė visa ta Lietuvos žemės sąmoninga ir valinga energija, kuri Lietuvoje pamažu augo ir stiprėjo per visą XIX amžių ir kuri ypatingai intensyvi tapo taip vadinamajame tautiniame Lietuvių atgimime, įvykusiame XIX amžiaus pabaigoje ir XX-jo pradžioje. Visas tas sociališkai tautinis judėjimas, kuris reiškėsi įvairiais takais, srovėmis, iniciatyvomis, aukomis, kuris plėtėsi, augo, stiprėjo — nuo Poškos, Giedraičio, Valančiaus, Daukanto, Ivinskio iki Vileišio, Basanavičiaus, Šliupo, Kudirkos, Tumo Vaižganto, Maironio ir kitų, iki Aušros, Varpo, Apžvalgos, Tėvynės Sargo, Darbininkų Balso ir nuo šių pastarųjų per knygnešius, per Didįjį Vilniaus Seimą ir 1905 m. judėjimą iki paties Didžiojo Karo — tai buvo Lietuvos kelias į Nepriklausomybę. Nepriklausomybė, Lietuvos teisiškai politinė autonomija Žmonijos pasauly, laisvas savo likimo disponavimas, sprendimas ir tvarkymasis — tai buvo tikroji viso judėjimo esmė. Laisvės valia buvo jau išugdyta ir subrendusi, ji glūdėjo visame renesanso judėjime, ji aiškėjo kiekviename naujame judėjimo žygy. Reikėjo tiktai sąlygų šiai valiai realizuoti, reikėjo jai šių sąlygų akivaizdoje pasireikšti, nutraukti kaukes, kuriomis aplinkybės vertė dengti tikrus aiškius siekimus. Reikėjo pagaliau ištarti didysis Lietuvos tiesos ir jos valios žodis. Tą žodį ir pasakė Lietuvos Valstybės Taryba 1918.II.16 d. Būtų, žinoma, naivu manyti, kad II.16 d. aktu Taryba Nepriklausomybės žodį įkūrė, kaip Deus ex machina, kad jinai jį išgalvojo. Jeigu tai būtų jos kūrinys, staiga, nei iš to, nei iš šio išdygęs jos dvidešimties veikėjų galvose, jeigu tas žodis nebūtų organiškai išdygęs iš išgyvento šalies renesanso, kaip jojo idėja, kaip visų aukų, iniciatyvų, energijų ir troškimų pati esminė tiesa, kaip šalies gyvybės esencija ir visuomenės valios imperatyvas, tai II.16 d. Nepriklausomybės paskelbimo aktas nebūtų toks galingas ir mums toks šventas. Tame ir yra jo didybė, kad jis pareiškė tai, kas kaip tik turėjo būti pareikšta, kad jisai sudaro Lietuvos renesanso šventąjį testamentą, kad jisai buvo ir yra

istorinis, kad jisai pastatė tašką ant i, kuris nebuvo atsitiktinis. 1918.II.16. d. aktas — tai Lietuvos renesanso kūrinys, jos artimiausios praeities kondensuotas žodis ir jos ateities titulas.

Nepriklausomybės akto paskelbimas nesutapo su faktinu Lietuvos Valstybės įsteigimu. Šventojo šalies žodžio ir Lietuvos tiesos paskelbimas iš karto nesugriovė, kaip kad Jerichono trimitai, svetimų jėgų galybės. Jos dar liko, jos mėgino šį aktą sudrausti, jos prieš jį reagavo. Tačiau žodis jau buvo ištartas, ir šalies visuomenės, o ypač žymiausios, lietuviškosios, jos dalies sąmonė šiame žody pažino savo troškimų, savo idealų ir savo renesanso siekimų tikslą ir tiesą ir jį priėmė, kaip savo ir tuo pačiu šalies sąžinės ir garbės formulę, kurios įgyvendinimas tapo kolektyvinio šalies judėjimo programa ir politiniu reikalavimu. O kadangi valstybė, kaip kiekviena socialinio bendravimo forma, prieš gimdama teisiškai socialinių faktų tikrenybėje, turi gimti šio socialinio bendravimo dalyvių sąmonėje, kaip kolektyvinis siekimas ir kolektyvinės energijos bei valios veiksnys, tai Vasario 16 dienos Nepriklausomybės paskelbimo aktas, kuris teisingai ir ryškiai suformulavo praeities ir renesanso sintezę ir kolektyvinėje šalies sąmonėje įžiebė tą bendrojo siekimo ir energijos bei valios židinį, sudaro tikrąjį Nepriklausomos Lietuvos Valstybės genezio aktą. Faktiškai Nepriklausomoji Lietuvos Valstybė tapo įgyvendinta tarp 1918 m. lapkričio mėnesio, kada buvo išleista pirmoji laikinoji konstitucija ir buvo sudaryta pirmoji laikinoji vyriausybė, ir 1919 m. liepos mėnesio, kada galutinai tapo likviduota paskutinė svetimosios okupacijos liekana (neskaitant, žinoma, Vilniaus krašto; čia turiu galvoje tiktai Vokiečių karinę okupaciją Didžiosios Lietuvos teritorijoje). Tačiau šiam faktinam valstybinio Lietuvos junginio įsteigimui 1918.II.16 d. aktas sudarė tikrą teisiškai psichologinę premisą. Tiesa — ir pats Vasario 16 dienos aktas, kaip esu sakęs, buvo išvada, pagrįsta premisomis, glūdinčiomis anksčiau įvykusiame tautiniame Lietuvos renesanse; tačiau visos anos renesansinės premisos susikondensavo ir sintetiškai pasireiškė jame, kaip jųjų formulėje, iš kurios jau betarpiškai išdygo Nepriklausomos Lietuvos Valstybės faktas. Tad visiškai teisingai Lietuvos sąmonėje ir teisinėje Lietuvos konstrukcijoje Nepriklausomos Lietuvos Valstybės pradžia yra įjungta į 1918.II.16 d. aktą.

Šiandien mes džiaugiamės ne tiktai sulaukę Nepriklausomybės, bet ir išgyvenę 20-tį šios Nepriklausomybės metų. Renesanso svajonė ir idealas, 1918 m. imperatyvas, mums jau yra faktas ir nusistojusi tikrenybė. Tiesa — ši tikrenybė turi trūkumų. Nepriklausoma Lietuvos Valstybė nerealizavo visos savo teritorijos; iki šiol iš jos faktiškai yra išjungta jos sostinė ir žymi jos Rytų sritis. Ne viskas yra baigta ir konsolidacijos atžvilgiu sutvarkyta ir Lietuvos Vakaruose. Be abejo, yra ir kitų trūkumų. Pagaliau ir tarptautinė būklė yra sunki. Tarptautinėje bendruomenėje labai yra įsigalėję anarchijos veiksniai: tarptautinio banditizmo, grobimo, agresijos, vienašališkai sudaromų taip vadinamųjų „įvykusių faktų" metodai ardo tarptautinę teisinę tvarką ir jos institucijas. Šitokioje tarptautinių santykių atmosferoje atskirų valstybių saugumas tampa netikras. Tačiau, antrą vertus, joks smūgis, joks smurto ir neteisės aktas nepajėgs pavergti tų, kurie yra entuziastiškai pamylėję laisvę ir pasiryžę ją ginti usque ad finem; nepajėgs bent tol, kol jie fiziškai yra gyvi. Valstybinio Lietuvos junginio nebuvo tada, kada Lietuvių sąmonėje ir valioje jam buvo kuriamos premisos, iš kurių išdygo Nepriklausoma Lietuva. Šiandien ji yra. Jos premisos mūsų sąmonėje ir valioje tebėra gyvos, jos dar sutvirtėjo, o be to, šiandien mes turime šių premisų kūriniui ginti ir tvirtinti technikinių priemonių, kurių anaisiais laikais mes nebuvome turėję. Tad per Nepriklausomą valstybę mes tapome turtingesni, pajėgesni, mes esame ir šviesesni, mūsų kolektyvinis veikimas tapo tikslesnis, o tuo pačiu ir mūsų optimistinė nuotaika 20-tį Nepriklausomybės metų minint turi būti pakelta. Sursum corda! Laisvoje Lietuvoje neturi būti mažiau gyvybės ir entuziazmo, negu kad joje buvo tada, kai formališkai ir faktiškai ji buvo pavergta, tačiau būdama pavergta ji vis dėlto ne tiktai savo laisvę išlaikė savo sąmonėje ir valioje, bet pagaliau ir formą jai laimėjo.

Greta militarinės, teisinės, administracinės, politinės armatūros, kuri Lietuvos laisvei yra organizuojama jos Nepriklausomos Valstybės, jai yra būtina ir kultūrinė bei mokslinė armatūra. Mes, Universitetas, kaip aukštoji studijų ir mokslo institucija, esame šios armatūros veikėjai. Tai mūsų garbė ir mūsų sąžinė. Vytauto Didžiojo Universitetas sveikina Laisvąją Tėvynę Jos Nepriklausomybės 20 metų dieną. Sveikina ir jai savo mokslinę, kultūrinę ir pedagoginę funkciją paveda.

Per 20 metų Lietuvos Nepriklausomybė sustiprėjo ir nusistojo. Bet per tuos 20 metų žymiai sustiprėjo ir nusistojo ir Lietuvos mokslas, ir tai daugiausia kaip tik Nepriklausomybės dėka. Tai aišku ir nereikalinga įrodymų. Užtenka palyginti tai, ką mokslo ir mokymo srity mes jau turime ir kasmet padarome, su tuo, ką turėjome ir ką pajėgėme daryti šalies pavergimo metu. Už penkerių metų, kai bus švenčiama Nepriklausomybės jubiliejiniai 25 metai, Universitetas pasistengs paruošti ir Lietuvos visuomenei patiekti pilną vaizdą viso to, kas mokslo srity Nepriklausomoje Lietuvoje tapo pasiekta.

Akademinė informacija. 1937.XI.17 d. tapo išleistas naujas Vytauto Didžiojo Universiteto Statutas. Tai yra trečias statutas, tvarkąs mūsų Universitetą. Jis mums yra veikiąs valstybinis įstatymas, kuris tuo pačiu mum turi imperatyvinės galios. Žinoma — de lege ferenda, jeigu tektų liesti įstatymų iniciatyva universiteto tvarkymo atžvilgiu — akademiniai veiksniai būtų galėję šiame statute konstatuoti tai, kas būtų taisytina, tačiau mes turime dėl jo pasisakyti de lege lata. Šiuo laiku Universiteto veiksniai — akademinė vadovybė, Senatas, fakultetai — ryšium su nauju statutu turi atlikti gana žymų teisinio susitvarkymo darbą. Visa eilė reglamentinių aktų turi tiksliai sutvarkyti įvairias funkcionalines akademinio gyvenimo sritis interpretuojant ir paruošiant vykdyti statuto nuostatus. Šių aktų svarbiausieji yra šie: bendras Universiteto reguliaminas, visų fakultetų reguliaminai, Studentų organizacijų taisyklės, Studentų Atstovybės statutas ir Studentų Ligonių Kasos statutas. Jųjų tiktai du paskutinieji — Studentų Atstovybės ir Ligonių Kasos statutai — jau yra Senato priimti, p. Švietimo Ministro patvirtinti ir šiuo laiku jau vykdomi. Jie buvo iškelti į pirmą šių darbų eilę todėl, kad be šių aktų šie svarbūs akademinio gyvenimo reikalai iš viso negalėjo būti tvarkomi, o, be to, reikėjo Atstovybės ir Ligonių Kasos veikimas laiku aprūpinti lėšomis ir tatai kaip tik pritaikyti semestrinių mokesčių mokėjimo terminui. Tenka konstatuoti, kad Studentų Atstovybės ir ypač labai svarbiu Ligonių Kasos atžvilgiu naujasis U-to Statutas suteikė šioms institucijoms tvirtą teisinį ir taip pat finansinį pagrindą ir šiuo atžvilgiu labai naudingai patarnavo akademinei studentų visuomenei.

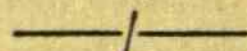
Studentų organizacijų taisyklės šiuo laiku yra Senato svarstomos. Senatui jas priėmus, jos remiantis statutu taip pat bus reikalingos p. Švietimo Ministro patvirtinimo. Čia tenka paminėti ypač du momentai, liečią Studentų organizacijas ir paaiškėję jau iš paties Statuto nelaukiant ypatingų taisyklių. Tai yra: pirma — kategoringai aprėžtas studentų organizacijos narių skaičiaus minimumas (25 nariai), kuris pareikalavo uždaryti visą eilę iki šiol gyvavusių smulkių studentų organizacijų; antra — tai yra organizacijų šefų, arba globėjų, institucija; šie globėjai bus Senato skiriami iš vyresniojo mokslo personalo. Šiuo laiku Senatas kaip tik šį skyrių svarsto. Senatas yra nusistatęs, kiek bus galima ir kiek jis ras tikslinga, skaitytis su pačių studentų organizacijų pageidavimais dėl joms skiriamų globėjų, tačiau šiuo atžvilgiu Senatas šiais pageidavimais teisiškai nėra suvaržytas ir organizacijų pageidavimų reiškimas nesudaro šių organizacijų teisės sau rinkti globėją; šitokios teisės jos neturi, tačiau Senatas stengsis su tais pageidavimais skaitytis, kad globėjų, kurių funkcija yra pedagoginė, santykiai su jų globojamąja organizacija būtų nuoširdūs.

Bendrojo Universiteto reguliamimo projektas yra reguliamino komisijos paruoštas, tačiau dar Senato neapsvarstytas ir nepriimtas. Fakultetų reguliaminai turės būti galutinai paruošti Senatui priėmus bendrąjį U-to reguliaminą, su kuriuo jie turės būti derinami. Jie bus Fakultetų Tarybų priimti ir Senato tvirtinami. Mes tikimės, kad per šį pavasario semestrą mes šitą svarbų teisinio susitvarkymo darbą baigsime.

Universitetui tapo pasiūlyta paruošti racionalizuotas penkmečio ir dešimtmečio veiklos planas. Universitetas mano tai atlikti iki Velykų. Atskirus savo veiklos planus tuo tarpu ruošia fakultetai, Biblioteka ir, kiek tai liečia statybą, Ūkio Taryba, o vėliau iš šių elementų bus sudarytas bendras Un-to planas. Čia reikėtų numatyti, ką Universitetas turėtų artimiausioje ateity duoti valstybei ir visuomenei įvairiose savo veikimo srityse ir kurių priemonių jisai dar būtų reikalingas tam, kad pajėgtų tiksliai savo darbą atlikti ir intensifikuoti. Apie šį planą dabar, žinoma, būtų dar anksti kalbėti, tačiau visiškai jau aiški yra statybos plano problema; jos paruošimas nebaigtas, bet pati problema aiški: baigus dabartinę kapitalinę Universiteto klinikų statybą pirmoje vietoje stovi Universiteto Biblio-

tekos statyba, o po jos eina Bendrųjų Universiteto Rūmų statyba. Šie Bendrieji ar centriniai Universiteto Rūmai apimtų, kaip manome, Rektorato, kanceliarijos, centrinių įstaigų patalpas, Universiteto aktų salę, posėdžių sales ir eilę akademinių auditorijų bei seminarams patalpų ypač skaitlingam Teisių fakultetui. Toliau dar numatoma Technikos Fakulteto rūmų statyba.

Iškilmingas Universiteto Tarybos posėdis 1938. II. 16 d.

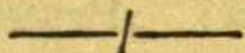
Posėdyje dalyvavo profesoriai, taip pat svečių ir studentų. Sukakties proga buvo gauti sveikinimai telegramomis ir laiškais iš Latvijos Universiteto Rektoriaus prof. Primanio, Latvijos Universiteto Medicinos Fakulteto prof. Alksnio, Strasburgo Universiteto prof. Redslobo, VDU garbės daktaro Pr. Mašioto, Švedų Lietuvių Draugijos Stockholme, Vismontų Latvių „Saulės" Draugijos knygyno.

Posėdis pradėtas Tautos himnu. Paskui Universiteto choras padainavo konservatorijos profesoriaus V. K. Banaičio kantatą „Sveika būk, Tėvų šalie" (žodžiai garbės prof. A. Jakšto Dambrausko).

P. Rektorius prof. M. Römeris pasakė kalbą, pritaikytą 20 metų nepriklausomybės sukakčiai, paliesdamas taip pat ir aktualiausius Universiteto reikalus (ji įdėta šiame „V. D. Univesiteto Žinių" numeryje).

Universiteto Sekretorius prof. J. Blažys pateikė kai kurių duomenų iš Universiteto gyvenimo. Pajamų Universitetas per 1937 m. gavo 914.558,69 Lt, išlaidų turėjo paprastų 4.622.508,11 Lt, nepaprastų — 2.607.101,60 Lt, iš viso 7.229,609, 71 Lt. Personalo 1937 m. rudens semestre buvo: vyresniojo mokslo personalo — 94, privatdocentų — 23, jaunesniojo — 135, pagalbinio — 35. Klausytojų — 3.004 (jų tarpe studentų 2.645, laisvųjų klausytojų 359; vyrų 2.102, moterų 901). Diplomų išduota nuo 1924 m. ligi 1938.I.1 d.: Teologijos Filosofijos F. — 463, Evangelikų Teologijos — 23, Humanitarinių Mokslų F. — 200, Teisių F. — 978, Matematikos Gamtos F. — 197, Medicinos F. — 845, Technikos F. — 208, iš viso 2.914. Vien per 1937 m. išduota 329 diplomai (T. F. F. — 25, H. M. — 39, T. — 110, M. G. — 19, Md. — 106 ir Tch. — 30).

Posėdis baigtas Gaudeamus.

Švedų mokslininkas, prof. J. Roosval, mūsų universiteto svečias

Pereitų metų lapkričio mėn. 4—5 d. mūsų universitetas turėjo garbingą svečią, Švedų Aukštosios Mokyklos Stockholme prof. J. Roosval. Prof. J. Roosval yra žymus švedų meno istorininkas, nordiškos ir lyginamosios meno istorijos žinovas. Jis yra gimęs 1879 m.; 1899 m. Uppsalos universitete gavo fil. kandidato laipsnį, 1903 m. Berlyno universitete — fil. daktaro laipsnį ir tūlą laiką dėstė Uppsalos universitete, o šiuo metu dėsto Stockholme. Be to, prof. J. Roosval yra karališkosios literatūros, istorijos ir senovės paminklų akademijos narys; generalinis Švedų bažnyčių meniškojo inventoriaus direktorius ir Hallwylio muziejaus pirmininkas; o šiais metais vadovauja trijų mėnesių meno istorijos kursams, kuriuos suruošė Baltijos Institutas Stockholme Pabaltijo valstybių meno istorininkams. Tuose kursuose Baltijos Institutas vienam kiekvieno Pabaltijo kraštų dalyviui, tad ir lietuviui, teikia 1.000 švedų kronų stipendiją.

Kaip meno tyrininko prof. J. Roosval žymesni veikalai yra šie: Die Kirchen Gotlands, 1911 m.; Die Steinmeister Gotlands, 1918 m.; Den Baltiska nordens kyrkor, 1924 m.

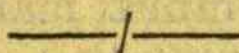
Prof. Roosval atvykimo į mūsų universitetą tikslas buvo užmegsti su juo artimesnius ryšius, paskaityti paskaitą, pakviesti ir susipažinti su kandidatais į Pabaltijo valstybių meno kursus ir, kiek leido trumpas Kaune viešėjimo laikas, susipažinti su Lietuvos meno paminklais. Šiuo pastaruoju tikslu svečias su doc. J. Baltrušaičiu, doc. P. Galaune, vyr. asist. Dr. J. Puzinu aplankė V. D. Kultūros Muziejaus liaudies meno skyrių, Bažnytinio Meno Muziejų, šv. Jurgio (Seminarijos) bažnyčią, „Perkūno namą“ ir Zapyškio bažnyčią. Lankydamas šias įstaigas ir paminklus, prof. J. Roosval ypatingai domėjosi mūsų krašto gotikos architektūra ir krikščioniškąja ikonografija, ypač jos savotišku traktavimu mūsų liaudies mene.

Lapkričio mėn. 5 d., 16 val., didžiojoje universiteto salėje svečias skaitė paskaitą tema: „Proletariškas sentimentalumas švedų mene XV amž. nepriklausomybės kovų metu“. Paskaitą skaitė vokiečių kalba ir susilaukė gausingos auditorijos.

Savo paskaitoje prof. plačiai nupasakojo Švedijos nepriklausomybės kovų metą XV amž. ir nušvietė, kad tos kovos ir laiko dvasios elementai labai ryškiai atsispindi to laikotarpio skulptūroje ir tapyboje. Ypač tai ryšku skulptūroje, kur kovos kančia ir žmogaus fizinė jėga yra įkūnyti atitinkamų siužetų formose. Beaiškindamas to laikotarpio meno dvasią, prof. metė mintį apie tam tikrą idėjos paralelę kituose Skandinavijos kraštuose ir Anglijoje. Aplankęs Vyt. Didž. Kultūros Muziejaus liaudies meno rinkinius, prof. pastebėjęs daug bendrų bruožų, nors mūsų meno atžvilgiu ir vėlyvesniame laike, mūsų liaudies skulptūroje, tačiau paskaitoje apgailestavo, kad tuo tarpu plačiau nesąs susipažinęs su mūsų liaudies menu, tad konkretesnių sulyginimų bei išvadų negalįs padaryti. Baigdamas savo paskaitą, prof. pareiškė viltį, kad ateityje jam teks plačiau susipažinti su mūsų senojo meno paminklais ir jų dvasia.

Prof. J. Roosval pagerbti buvo priėmimai pas Švedijos atstovą p. C. Westring, Universiteto ir Lietuvių-Švedų Draugijoje, kurių metu prof. turėjo progos arčiau susipažinti su mūsų universiteto žmonėmis ir mūsų visuomenės atstovais. Prof. viešėjimo metu juo rūpinosi vyr. asist. Dr. J. Puzinas.

Doc. *P. Galaunė.*

Mano komandiruotė į XV Tarptautinį Oftalmologijos kongresą Kaire 1937 m.

1937 m. gruodžio mėn. 8—14 d. Kaire įvyko XV Tarptautinis Oftalmologijos Kongresas. Tuo pačiu metu ten įvyko ir Tarptautinių Kovai su Trachoma ir Kovai su Aklumu organizacijų ir Tarptautinės Oftalmologijos Draugijų Federacijos suvažiavimai. Vykau į Kairą kaip Lietuvos delegatas į Tarptautinį Oftalmologijos Kongresą ir kaip Lietuvos Akių Gydytojų Draugijos įgaliotas atstovas į Tarptautinės Kovai su Trachoma organizacijos ir Tarptautinės Oftalmologijos Draugijų Federacijos delegatų suvažiavimą.

Pakeliui buvau sustojęs Berlyne, kur turėjau pasirūpinti Egipto viza, ir tą pačia proga aplankiau Charité kliniką, prof. Loehlein'o vadovaujamą. Į Triestą atvykau laivo išplaukimo išvakarėse, ten dar turėjau sutvarkyti laivakortę, ko nebuvo galima padaryti Kaune.

Laivas plaukė, sustodamas, pro Veneciją, Fiumę, Brindisį, Pirėjų Atėnus, Rodo salą. Pasinaudodamas laivo stovėjimais uostuose, aplankiau tik ką minėtąsias vietoves. Į Aleksandriją atvykau gruodžio 2 d. iš ryto ir tą patį vakarą jau buvau Kaire.

Kadangi atvažiavus pasitaikė kelių dienų didelės mahometonų šventės ir kadangi dominusi mane Giza oftalmologinė laboratorija ir visos Kairo poliklinikos su įdomiais oftalmologiniu atžvilgiu pacientais buvo uždarytos, tad išvažiavau kelioms dienoms į Aukštąjį Egiptą, į Luksorą, tenykščių garsių istorinių vietovių ir paminklų pažiūrėti. Į minėtąją kelionę mane paskatino ir tai, kad kongreso biuras dar neveikė, kongreso darbų tvarka dar nebuvo paskelbta ir pranešimų tekstai nei jų santraukos dar nebuvo kongreso dalyviams išdalytos, tad to laiko niekam kitam negalėjau panaudoti.

Gruodžio 7-tą buvo atidarytas kongreso biuras, buvo išdalytos posėdžių dienotvarkės, pranešimų tekstai (2 didelės iliustruotos knygos po apie 400—500 psl.) ir pranešimų santraukos. Gruodžio 8 d. įvyko iškilmingas kongreso atidarymas didžiulėje universiteto salėje Egipto karaliui ir vyriausybės nariams dalyvaujant. Delegatams buvo rezervuotos vietos estradoje prie prezidiumo. Kongresą atidarė viešosios higienos ministeris (vietinio organizacinio komiteto pirmininkas), pasakydamas

pritaikytą prakalbą; toliau kalbėjo internacionalinės oftalmologų tarybos pirmininkas prof. N o r d e n s o n 'as, techniškasis kongreso rengimo komiteto pirmininkas Dr. E i s a H a m d y E l M a z i n y B e y ir aštuonių didžiųjų valstybių reprezentantai. Kongreso darbo posėdžiai prasidėjo tą pačią dieną po pietų. Pirmoji ir antroji kongreso dienos buvo skirtos pirmai oficialiąjai temai ir jos diskusijoms: arterinė retinos hipertonija (Hypertension artérielle de la rétine). Oficialūs pranešėjai buvo W a g e n e r, K e i t h, B a i l l i a r t, K o y a n a g i. Trečioji kongreso diena buvo skirta tarptautinės kovai su trachoma organizacijos posėdžiams ir trachomos klausimams nagrinėti. Ketvirtoji kongreso diena buvo užimta Tarptautinės Organizacijos Kovai su Aklumu posėdžių ir atitinkamų pranešimų. Penktą kongreso dieną buvo pranešimai laisvomis temomis. Šeštąją dieną nagrinėjo antrąją oficialiąją temą — endokrinologija ir akis; pranešėjai buvo: S n a p p e r, v o n S z i l l y, v o n I m r e, J e a n d e l i z e, L o C a s c i o. Septintą dieną buvo Tarptautinės Oftalmologų draugijų Federacijos posėdis ir kongreso uždaromasis posėdis. Jų metu ateinančiam kongresui iš trijų pasiūlytų vietų (Š. Amerikos J. Valstybės, Varšuva ir Viena) buvo pasirinkta Viena. Uždarymo posėdyje dalyviai padėkojo egiptiečiams už jų triūsą kongresą rengiant ir Egipto vyriausybei, turėjusiai apie 1 milijoną išlaidų ryšium su kongresu.

Patį kongresą globojo Egipto karalius. Kongresistams buvo suteikta įvairių žymių lengvatų: pusiau sumažinti geležinkelių ir laivų tarifai, įėjimas dovanai į visas istorines Egipto vietas, muziejus etc.; kongresistai galėjo net fotografuoti muziejų eksponatus, kas paprastai yra uždrausta. Susisiekimas Kairo tramvajais, pasikalbėjimai telefonu (vidaus), vidaus ir užsienio pašto korespondencija ir pašto siuntiniai kongreso dalyviams buvo nemokami. Kongresistus laivuose pasitiko organizacinio komiteto įgalioti agentai; jie rūpinosi pačių kongresistų ir jų bagažo pergabenimu iš Aleksandrijos uosto į Kairą, atliko visus muitinės ir kitokius formulumus. O deleguotiems atstovams, be to, dar buvo kiekvienam priskirtas atskiras agentas rūpintis jų tolimesne kelione į Kairą.

Be pranešimų, kongreso metu buvo keli seansai naujiems aparatams ir prietaisams demonstruoti ir visą laiką veikė moks-

linė ir techninė oftalmologijos parodos. Pirmojoj buvo išstatyta įvairių preparatų, diagramų, fotografijų ir kt., daugiausia pačių egiptiečių pagamintų, o techninėje parodoje įvairios firmos buvo išstačiusios savo naujausius aparatus, instrumentus ir medikamentus. Mokslinėj parodoj krito į akis Egipto higienos ministerijos diagramos, statistika, kur vaizdžiai buvo matomas tos ministerijos padėtas triūsas ir pasiekti vaisiai organizuojant ir vedant kovą su trachoma ir pūlinėmis oftalmijomis. Šitą sausą statistiką paįvairino kongreso suorganizuotos ekskursijos į tos kovos įstaigas — akių ligonines, kur teko iš arčiau susipažinti su tų ligoninių darbu, su jų ambulatorijomis, kuriose vasaros metu pereina po kelis tūkstančius pacientų per dieną vien su pūlinėmis oftalmijomis, su trachoma ir jų komplikacijomis. Beveik 100% tokių poliklinikų lankytojų turi trachomą ar jos komplikacijas, tad trachomos gydymu yra pagrįstas visas poliklinikų darbas. Gydymas ligoninėse ir ambulatorijose yra nemokamas; ten gydomi tik beturčiai. Įdomų vaizdą teikė ir patys poliklinikos ligoniai, kur buvo nuo mažučių, vos kelių mėnesių amžiaus, kūdikių iki žilų pusžlibių senelių. Sergančiomis akimis vaikų ten tiek daug, kad jiems poliklinikose yra atskiri skyriai, pritaikyti mažiems vaikams gydyti.

Buvo kongreso metu ir pramoginė pusė nepamiršta; paprastai po kokios nors ekskursijos į kurią nors akių ligoninę būdavo dar lankomos istorinės vietos, muziejai ir kt. Kongresistų šeimų narių — ponių užėmimu rūpinosi specialus komitetas, rengdamas ekskursijas. Vakarais būdavo iškilmingi priėmimai — bankietai, vakarai: higienos ministerio, organizacinio komiteto, ministerio pirmininko, oficialusis kongreso bankietas ir specialus labai iškilmingas priėmimas pas Egipto karalių, kur kiekvienos valstybės delegatai buvo pristatyti karaliui; ta pačia proga karalius buvo iškėlęs visiems kongresistams vaišes savo rūmuose su operos, baleto ir dramos vaidinimais.

Kongreso dalyvių buvo užsirašę apie 700, bet didelė jų dalis nebuvo atvykusi į kongresą. Nedalyvavo net daugelis turėjusių daryti pranešimus. Matyt, politinė Viduržemio jūros padėtis bus atsiliepusi kongreso gausumui, taipogi ir įvairių valstybių daromi suvaržymai valiutos išvežimui. Iš Lietuvos buvau aš vienas, iš Latvijos nebuvo nė vieno, iš Suomijos taip pat nebuvo nieko, iš Estijos dalyvavo 3, iš Lenkijos apie 10, iš SSSR nė

vieno, iš Vokietijos apie 18 ir t. t. Didžioji pranešimų dalis buvo padaryta prancūzų kalba, antrąją vietą užėmė vokiečių kalba, ir jau nežymioj vietoj buvo anglų kalba, po kurios ėjo dar italų kalba darytieji pranešimai. Tad didelė pranešimų dauguma buvo padaryta man suprantamomis kalbomis.

Apskritai, kongresas reikia laikyti pavykusiu, ypač buvo įdomios oficialios temos. Bet buvo ir trūkumų, pavyzdžiui, pranešimų tekstai ir ypač santraukos buvo išdalytos per vėlai, buvo atspausdintos tik viena kalba, būtent, pranešėjo kalba, kas, be abejo, neigiamai atsiliepė ir diskusijų gyvumui. Rengiant pirmesnius tokius kongresus (Amsterdame, Madride) buvo per kelis mėnesius iš anksto išsiuntinėtos pranešimų santraukos, atspausdintos trimis keturiomis Vakarų Europos kalbomis. Tad kiekvienas, kas norėjo, galėjo dar prieš išvykdamas į kongresą pasiruošti diskusijoms. Ir iš tikrųjų negalima pasakyti, kad šis kongresas būtų buvęs turtingas gyvomis ir gausiomis diskusijomis.

Man kongresas padarė ko geriausių įspūdžių, jaučiu nemaža naudos turėjęs iš jo, ypačiai įdomi buvo antroji oficialioji tema (endokrinologija ir akis). Taip pat techninėje ir mokslinėje parodose pamačiau naujų dalykų, o ekskursijos įgalina trumpu laiku pažinti kelių oftalmologinių ligoninių Kaire darbo sritis ir metodus. Taip pat susitikau su iš seniau pažįstamais okulistais, teko ir naujų pažinčių padaryti.

Paminėtina, kad Tarptautinės Organizacijos Kovai su Trachoma posėdyje, įvykusiam kongreso metu, perrenkant jos valdybą, vietą joje gavo ir Lietuva.

Kongresui pasibaigus, dar buvo likę kelios dienos iki laivui išplaukiant. Jas panaudojau smulkesniam susipažinimui su Giza (prie Kairo) ligonine, su jos ambulatorija ir jos ligoniais, kur nemačiau nė vieno ligonio be trachomos (tiek daug ten trachomuotų esama).

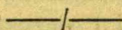
Atgal laivas plaukė pro Neapolį; čia aš išlipau, norėdamas susipažinti su Neapolio ir Romos universitetų akių klinikomis ir jų turtingomis laboratorijomis, kuriose buvo paruošti įdomūs pranešimai Kairo kongresui, būtent: Neapolio klinikos laboratorijoje L o C a s c i o darbas apie kataraktų sąryšį su paratireoidinėmis liaukomis ir Romos akių klinikos laboratorijoje B i e t t i darbas apie juvenilines kataraktas ir kalcio apy-

kaitą. Taip pat susipažinau su vartojamu Neapolio ir Romos klinikose trachomos gydymu. Pažymėtina, kad Italijoje trachomos netrūksta, ir tiek aplankytų akių klinikų poliklinikose, tiek pačiose klinikose yra atskiri nemaži trachominiai skyriai: iš 100 lovų bendro skaičiaus, tiek Romos, tiek Neapolio klinikose, trachominiai skyriai turi po 40 lovų. Taip pat susipažinau su ablatio retinae gydyti ten vartojamais operaciniais būdais. Romos universitetas paliko man labai didingą įspūdį. Dabar jau beveik visi jo fakultetai turi nuosavus puikius rūmus miesto kvartale, vadinamame universiteto miestu (Città universitaria), o gretimame kvartale yra visos universiteto klinikos, jau seniau pastatytos.

Grįždamas pro Šveicariją, buvau dar sustojęs 2 dienas Ziuriche pažiūrėti prof. Vogt'o vadovaujamos akių klinikos, kur susipažinau su prof. Vogt'o pramanytais tinklainės atšokos gydymo būdais (katolizinė elektrolizė tinklainės plyšiams ir norimoms vietoms joje lokalizuoti ir tinklainės atšokai gydyti). Taip pat mačiau ir tuo būdu operuojant. Ten dar susipažinau su oftalmoskopija beraudėje šviesoje ir jos reikšme cystinei tinklainės degeneracijai pažinti (buvo pademonstruoti man keli ligoniai), su beskeletine akies krislų rentgeno lokalizacija ir diagnostika. Taip pat susipažinau su visa klinika, su jos kasdieniniu darbu, su didele laboratorija ir įdomiais joje pagamintais preparatais.

Baigdamas laikau savo pareiga padėkoti Medicinos Fakulteto Tarybai už suteiktą man komandiruotę, kuri įgalino mane pagilinti savo mokslines žinias ir pažinti tiek daug istoriškai ir geografiškai įdomių kraštų, vietovių ir pažinti tiek tautų, jų gyvenimo sąlygas, papročius ir pakeliui dar aplankyti Berlyno, Romos, Neapolio ir Ziuricho universitetines akių klinikas. Be to, esu dėkingas ir Vyriausybei už oficialų įgaliojimą atstovauti kongrese Lietuvą, kas man suteikė svarbių privilegijų Egipte, kaip ir kitų kraštų oficialiesiems įgaliotiniams.

Vyr. asist. *V. Avižonis*

Apyskaita

iš komandiruotės į 25-jį vokiečių Ginekologų Kongresą ir į tarptautinius akušerijos ginekologijos kursus, suruoštus Gydytojams Tobulinti Akademijos Berlyne.

Kongresas įvyko Berlyne 1937.X.19-23 d. Kiekvieną kongreso dieną buvo referuojama ir diskutuojama tik viena numatyta tema.

Darbas prasidėdavo 9 val. ryto pagrindiniais pranešimais, kurie tęsdavo tik po vieną valandą. Po to skaitydavo trumpus referatus atskirais klausimais ta pačia tema, referatai užtrūkdavo po 15 minučių. Nuo 13 val. iki 15 val. pietų pertrauka. Po piet vėl trumpi referatai ta pat tema ir pabaigoj diskusijos. Darbą baigdavo 7 val. vakare.

I-ji kongreso diena buvo skirta akušerių klausimui. Aptartos klaidos, kurias akušerės dažniausiai daro praktikos gyvenime, ir iškelti tobulesnio akušerių paruošimo klausimai. Nutarta įvesti visom akušerėms privalomi tobulinimosi kursai ir nustatyti tų kursų programos svarbiausi punktai.

II-ji kongreso diena. Svarbiausios temos buvo:

prof. Jaschke — Širdies ydos ir nėštumas,

prof. Straub — Operacija ir kraujo apytaka.

Čia buvo iškeltos naujos pažiūros į įvairius širdies sutrikimus nėštumo metu. Buvo akcentuota, kiek svarbu prieš operaciją turėti funkcionalio širdies tyrimo davinių, buvo aptarti nauji tų tyrimų metodai ir jų pritaikymas klinikai. Pabrėžta, kad geriausius davinius duoda elektrokardiografiškas širdies tyrimas.

III-ją kongreso dieną kalbėta apie hormonus.

Trys pagrindiniai pranešimai:

1) prof. Kaufmanas — lyties liaukų hormonai;
2) prof. Engle (Iš Niu - Jorko) gonado - tropiniai hormonai kraujuje ir šlapime;
3) prof. Grote — ovarų nepakankamumo gydymas.

Nurodyta daug įdomių naujų dalykų šioj srity. Duotos gairės hormonų terapijai ginekologijoj. Hormonų klausimu buvo įdomiausios diskusijos, nes buvo daug nevienodų nuomonių ir kritikos balsų.

IV-ją kongreso dieną prof. Weibel iš Vienos pranešė apie operatyvinį gydymą „descensus et prolapsus uteri". Ši viena svarbiausių operatyvinės ginekologijos sričių buvo vispusiškai ir kritiškai išnagrinėta ir labai vaizdžiai epidiaskopu demonstruota.

Charakteringos buvo diskusijos dėl „interpositio uteri vesicovaginalis" operacijos. Pranešėjas Vienos prof. Weibel statistiniais duomenimis įrodė gerus šio metodo rezultatus ir pasakė, kad Vienoj šis metodas gana plačiai yra taikomas. Vokiečių ginekologai kritikavo šį metodą, nes prie jo reikia daryti tūbų sterilizaciją, o tai dabar Vokietijoje yra uždrausta.

V-toji kongreso diena paskirta naujagimių klausimui.

Pagrindiniai pranešimai buvo du:

prof. Hussler — Naujagimių fiziologija,
prof. Reuss — Naujagimių patologija.

Iš viso kongrese buvo 96 pranešimai, ir tiktai laikydamiesi griežtos tvarkos suspėjo visus pranešimus atlikti.

Kongrese skaitė pranešimus ir daug užsienio profesorių. Jie skaitė ir du pagrindinius pranešimus. Kongreso metu pabrėžta, kad vokiečių ginekologų kongresai įgyja tarptautinio pobūdžio.

Ypač daug buvo pranešimų iš Vengrijos. Be to, iš Austrijos, Čekoslovakijos, Šveicarijos, Amerikos Jungtinių Valstybių, Italijos, Japonijos, Pietų Amerikos, Olandijos ir net Prancūzijos.

Visi pranešimai buvo vokiečių kalba. Užsieniečiai kalbėjo labai prasta vokiečių kalba. Beveik kiekvienam pranešimui buvo pritaikytos demonstracijos ar epidiaskopu ar filma. Apskritai, buvo labai daug parodyta filmų paprastų ir spalvotų.

Filmomis demonstruota gimdymai, akušerinės ir ginekologinės operacijos. Buvo rodomos filmos iš įvairių socialinių įstaigų gyvenimo, laboratorijų įrengimo ir taip toliau. Buvo demonstruojamos įdomios moksliškos filmos, pav., streptokokų augimas kultūrose, fagocitozė, ovulum dalijimosi stadijos.

Daugumas kongreso dalyvių buvo filmų sužavėti, o jų autoriai susilaukė daug aplodismentų.

Atrodo, kad šios paskirties filmos turės didelę ateitį.

Visą kongreso laiką didelė auditorija buvo pilnutėlė žmonių. Kongreso metu tose pačiose patalpose buvo atidarytos kelios, specialiai pritaikytos, parodos:

1) medicininių instrumentų ir aparatų paroda,
2) medicininių knygų paroda,
3) įvairių medicininių vaistų ir preparatų paroda,
4) pavyzdinio motinos pieno rinkimo punkto įrengimas.

Kongresui pasibaigus, tuoj prasidėjo akušerijos ginekologijos tobulinimosi savaitė, kuri trūko nuo spalio 25 iki 30 d. Dalyvavo 120 gydytojų, iš jų 25% užsieniečių iš įvairių kraštų. Iš Latvijos buvo trys, iš Lietuvos ir Estijos po vieną. Kursų programa buvo suskirstyta į dvi dalis: iš ryto operatyvinė technika, o po piet teorinės paskaitos.

Darbas ėjo grupėm abiejose Universiteto klinikose, teorinės paskaitos vyko — dalis tų pačių klinikų auditorijose, dalis Berlyno Gydytojams Tobulinti Akademijos rūmuose. Daugumas lektorių buvo Universiteto klinikų personalas.

Kai dėl operatyvinės technikos, tai buvo pademonstruoti nauji dirbtinos makšties (vagina) operacijos metodai ir nauji retroversio uteri operacijos metodai.

Be to, pademonstruota daugumas sunkesnių operacijų ir duoti smulkesni techniški nurodymai. Po kiekvienos operacijos ta pati operacija buvo demonstruojama dar kartą filmoje, dar kartą aiškinama ir atkreipiamas dėmesys į svarbiausius operacijos momentus.

Teorinės paskaitos parinktos labai aktualiomis ginekologams temomis, pavyzdžiui:

1) Rentgeno spindulių žalingumas paveldėjimo plazmai ir ryšium su tuo uždraudimas fotografuoti moters dubenį.
2) Rentgeno diagnostika akušerijoj ir ginekologijoj.
3) Genitalinės carcinomos gydymo metodai.
4) Sterilitas ir jo gydymas.
5) Naujos kryptys nėščių moterų ir kūdikių priežiūroje bei gydyme, atsiradusios paveldėjimo higienos įtakoje.
6) Vidaus ligos ir nėštumas.
7) Chirurginės ligos ir nėštumas.
8) Urologija ir nėštumas.
9) Neurologija ir nėštumas

ir taip toliau.

Po kiekvienos paskaitos buvo paklausimai ir diskusijos.

Būdamas Berlyne, susipažinau su darbo tvarka ir įrengimu didesnių ligoninių, būtent:

1) prof. Wagner — Universiteto moterų klinika Charité;
2) prof. Stoeckel — Universiteto moterų klinika, Artillerie Str. 18;
3) prof. Bracht — Cecilienhaus — Charlottenburg I — viena didžiausių moterų ligoms ligoninių Berlyne.

Belankydamas visas tas ligonines, stengiausi pažinti moderniškų klinikų statybą ir įrengimus, nes ryšium su Lietuvos klinikų statyba, tas klausimas man buvo įdomus. Būdinga, kad tų ligoninių gimdymo skyriuose nėra silpniems vaikams patalpų, o kur jos ir buvo, dabar panaikintos. Vokietijai dabar ypatingai susirūpinus gyventojų prieaugliu, pastatytos specialios silpniems vaikams ligoninės, į kurias silpni vaikai per 2 valandas po gimdymo išgabenami.

Be to, aplankiau:

1) prof. Robert Meyer'io histologinę laboratoriją,
2) prof. Kaufmann'o hormonams tirti laboratoriją,
3) Scheringo firmos hormonams tirti ir gaminti laboratoriją,
4) Lautenschlaegerio fabriką.

Visose laboratorijose metėsi į akis nepaprastai didelis eksperimentinių gyvulių kiekis; bandymai daromi labai plačiu mastu. Pavyzdžiui, pas prof. Robert Meyer yra 2.000 pelių su dirbtiniu krūtų vėžiu įvairiose stadijose, paruoštų bandymams folliculino įtakai į vėžį tirti. Pas prof. Kaufmann tvartuose pelių ir žiurkių po kelis tūkstančius. Schering laboratorijoj tarp kitų dalykų pademonstravo hypophysis cerebri išėmimą žiurkėms. Jie turi jau apie 3.000 žiurkių su išimtu hypophysis hormonų veikimui bandyti. Vien beždžionių pavianų turi daugiau kaip 100.

Dalyvavau prof. Stoeckel klinikoj ambulatoriniuose priėmimuose specialiai hormonų terapijai paskirtų pacienčių, vad. Hormonsprechstunde.

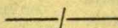
Kongreso ir kursų metu teko matyti daug naujų ir labai įdomių dalykų. Paskaitos buvo labai aktualiom temom, specialiai paruoštos, koncentruotos, be nereikalingo balasto. Jaučiuosi, kad komandiruotė daug man davė naudos teoriniu ir praktiniu atžvilgiu.

Kongreso ir kursų metu nesijaučiau vienas, nes atvyko daug pažįstamų asistentų iš Prahos ir Vienos klinikų, su kuriais daugiausia ir teko kartu visur dirbti ir bendrauti.

Teko susipažinti ir su Berlyno klinikų asistentais, kurie buvo mandagūs ir nuoširdūs. Vienas kitas paklausė, ar esu iš Klaipėdos krašto (jų žodžiais — Memelländer), ar iš Didžiosios Lietuvos. Tačiau, gavę atsakymą, jokių daugiau politinių ar kitokių klausimų nestatė. Visur buvau lygiai mandagiai traktuojamas, kaip ir visų kitų kraštų gydytojai, o atsisveikinant daugelis palinkėjo nenutraukti su jais santykių.

Baigdamas pranešimą, dėkoju Ponui Medicinos Fakulteto Dekanui prof. Lašui, ponui prof. Mažyliui ir visai Medicinos Fakulteto Tarybai už suteiktą man progą pasitobulinti.

Jaun. asist. *J. Mikužis*

PROMOCIJOS.

1938. I. 20. Teisių Fakulteto Taryba nutarė ekstraordinarinį profesorių, finansų mokslo katedros vedėją, **Vladą Jurgutį** pakelti į ordinarinius profesorius ir pristatyti per p. Švietimo Ministrą p. Respublikos Prezidentui skirti tos pat katedros ordinariniu profesorium.

Valstybės Prezidento aktu Farmakologijos katedros vyr. asist. B. **Šiaulis** paskirtas tos pat katedros docentu. Iki šiol minėtą katedrą globojo prof. Raudonikis.

Med. Dr. J. Kupčinsko darbas ‚Pneumonia crouposa diagnozės ir gydymo klausimu" kartu su kitais jo 5 mokslo darbais, atspaustais **Medicinoje**, 1937 m. gruodžio 15 d. Fakulteto Tarybos pripažinti atstojančiais habilitaciją. Iš trijų Dr. Kupčinsko pasiūlytų temų Taryba paskyrė mėginamajai paskaitai temą **Miokardo infarktų diagnozė**. Ji buvo paskaityta 1938 m. sausio 19 d. F-to Taryba nutarė išrinkti Dr. Kupčinską privatdocentu ir prašyti Senatą pristatyti jį p. Švietimo Ministrui patvirtinti.

PRATĘSTOS TARNYBOS.

P. Švietimo Ministras savo 1938.II. 18 d. aktu Nr. D/10 leido toliau eiti pareigas šiems VDU profesoriams, peržengusiems VDU statuto str. 63 numatytą amžiaus ribą:

1. Technikos Fakulteto statybos katedros ordinariniam profesoriui prorektoriui Pranui **Jodelei**, kuriam 1938 m. vasario 13 d. sukako 67 metai amžiaus;

2. Technikos Fakulteto pritaikomosios mechanikos katedros ekstraordinariniam profesoriui Vasariui **Gorodeckiui**, kuriam 1938 m. vasario 22 d. sukako 65 metai amžiaus;

3. Technikos Fakulteto tiltų katedros privatdocentui Pranui **Markūnui**, kuriam 1938 m. sausio 1 d. sukako 65 metai amžiaus.

4. Technikos Fakulteto cheminės technologijos katedros ordinariniam profesoriui Jonui **Šimkui**, kuriam 1938 m. balandžio 13 d. sukanka 65 metai amžiaus.

KVIETIMAI Į KONGRESUS.

Medicinos Fakultetas gavo kvietimus:

1. Į Sveikatos Kongresą, Portsmouthe, Anglijoje, 1938 m. birželio 11—16 d.

2. Į Reumato ir Hidrologijos kongresus, Oxforde, 1938 m. kovo 26—31 d.

3. Į antrąjį Tarptautinį medicinos istorijos kongresą 1938 m. rugsėjo 3—11 d., Zagrebe, Belgrade, Sarajeve.

KOMANDIRUOTĖS.

Teisių Fak. Taryba 1938. I. 20. priv. doc. D. **Cesevičių**, gavusį Rockefellerio fundacijos stipendiją, komandiravo metams į užsienius pasitobulinti ekonomikos moksluose.

Prof. **Žilinskas** buvo komandiruotas savo lėšomis į Miuncheną, Vieną ir Romą (nuo 1938 m. sausio 6 d. iki sausio 20 d.) susipažinti su tuose miestuose naujai perorganizuotais anatomijos institutais.

Ryšium su klinikų statyba ir kartu statomu Rentgeno Institutu reikalingi Rentgeno specialistai. Tam reikalui Med. Fak. Taryba nutarė gyd. **Mačį** komandiruoti (jo paties lėšomis) nuo 1938 m. sausio 1 d. iki 1938 m. gegužės 1 d. į Paryžiaus Radiumo Institutą. Kartu pavesta jam susipažinti su Vakarų Europos Rentgeno Institutų darbu ir įrengimais.

Nutarta išrūpinti komandiruotes (savo lėšomis):

Prof. **Mažyliui** į Tarpt. akušerijos ir ginekologijos kongresą Amsterdame š. m. gegužės 1—15 d.

Dr. **Meškauskui** į Berlyną ir Vieną nuo š. m. balandžio 1 d. Dr. Meškauskas komandiruojamas pasitobulinti vidaus medicinoje.

Doc. **Sidaravičius** komandiruojamas į Šveicariją, Paryžių ir Belgiją susipažinti su odos tuberkuliozės gydymu

ir priešlėktuvinės apsaugos ir pirmosios pagalbos punktų įrengimais, taip pat susipažinti Belgijoj su pirmąja priešlėktuvinės apsaugos aukštąja mokykla.

NAUJAS TEISĖS DAKTARAS.

1938. II. 2 d. Teisių Fak. jaun. asist. Vytautas Kostas **Čepas** viešame Fakulteto Tarybos posėdyje apgynė savo disertaciją „Globojami ir globotini pilnamečiai" ir gavo teisė daktaro laipsnį su pažymiu gerai.

DOKTORANTAI.

Š. m. sausio mėn. teisininkas Bronius Tomas **Dirmeikis** Teisių Fakultetui pristatė disertacijos darbą **Vekseliniai įsižadėjimai blankiniais parašais,** kurio priimtinumui įvertinti referentu paskirtas doc. T. Petkevičius ir koreferentu — doc. A. Tamošaitis.

Taip pat š. m. sausio mėn. ekonomistas, Teisių Fakulteto vyr. asist., Pranas **Padalskis** pristatė disertacijos darbą **Fiziokratizmo doktrina Lietuvos ekonominiame gyvenime.** Referentui doc. V. Jungferiui ir koreferentui prof. V. Jurgučiui raštu pareiškus teigiamą nuomonę, Fakulteto Taryba pristatytą disertaciją pripažino tinkama ir nutarė daktaro egzaminus paskirti vėliau.

1937. XII. 16 d. Teisių Fak. Tarybos aprobuota ekonomisto Kazimiero **Tarbūno** pasirinkta disertacijai tema **Notų padengimas auksu.**

1938. II. 10 d. aprobuotos ekonomistų Jono **Juodikio** ir Stepono **Stankaus** pasirinktos disertacijoms temos: **Lietuvos tiesioginių mokesčių rinkimo technika** ir **Mišrinių įmonių finansavimas.**

P. A. **Prielgauskienė** įteikė Matematikos Gamtos Fakultetui prašymą doktorizuotis. Jos darbas: **Histologinis planaria lugubris regeneracijos tyrinėjimas.**

Doktoranto egzaminus Medicinos Fakultete išlaikė med. gyd. **Abraitis** Blažiejus ir med. gyd. **Marcinkevičius** Mykolas.

Akušerijos - ginekologijos katedros jaun. asist. J. **Mikužiui** 1938 m. pavasario semestre leista laikyti doktoranto egzaminai.

JAUN. MOKSLO PERSONALO REIKALAI.

Teisių Fak. Taryba 1938.I.20 **Brožaitį** Jurgį išrinko kandidatu profesūrai ruoštis iki 1939 metų sausio 1 d. prie privatinio ūkio mokslo katedros. Šis nutarimas pristatytas Senatui patvirtinti.

Brožaitis Jurgis rekomenduotas vyriausybei stipendijai skirti, kad jis galėtų išvykti į užsienį privatinio ūkio mokslo srityje savo žinių pagilinti.

Matematikos Gamtos Fak. geografijos katedrai jaunesniuoju asistentu nuo 1937.XII.1 d. išrinktas p. Vladas **Viliamas.**

Jaun. Matematikos Gamtos Fak Neorganinės ir analitinės chemijos katedros labor. Jonui **Kriaučiūnui** tarnybos laikas pratęstas ligi 1938 m. gegužės 1 d.

Chirurgijos katedros jaun. asist. med. gyd. **Pautienius** nuo š. m. sausio 1 d. iš savo pareigų pasitraukė ir persikėlė į Utenos ligoninę chirurgijos skyriaus vedėjo pareigų eiti.

Ausų, nosies ir gerklės klinikos jaun. asist. med. gyd. Pr. **Pakanavičius** iš savo pareigų pasitraukė ir perėjo į Karo Ligoninę ausų, nosies ir gerklės ligų skyriaus ordinatoriaus pareigų eiti. Jo vietoj išrinktas tos pat klinikos preparatorius med. gyd. J. **Jankus Jankevičius.** Į preparatoriaus vietą paskirtas gyd. Ksaveras **Vencius.**

Gyd. **Masalskis** išrinktas Anatomijos Instituto jaun. asistentu 3 metams.

Gyd. **Valteris** išrinktas patologinės anatomijos kat. jaun. asistentu 3 metams.

STUDENTŲ LIGONIŲ KASOS REIKALAI.

Į Studentų ligonių kasą Med. Fak. atstovais išrinkti chirurgas priv. doc. V. **Kanauka** ir internistas vyr. asist. gyd. Vl. **Tiškus.**

Universitetą baigusieji

TEISIŲ FAKULTETO TARYBOS posėdyje 1937 m. gruodžio 16 d. pripažinti **TEISIŲ SKYRIAUS** baigimo diplomai:

1. **Saudargui** Kazimierui bendra išvada gerai, dipl. darbas **Nusikaltimai pinigams, vertybės popieriams ir dokumentams mūsų Baudžiamajame Statute** gerai;

2. **Jasukaičiui** Antanui bendra išvada gerai, dipl. darbas **Viduramžių inkvizicija ir jos procesas** gerai;

3. **Lungui** Hugo Voldemarui bendra išvada gerai, dipl. darbas **Bausmės ribos ir jos pritaikymo principai** labai gerai;

4. **Galeckui** Augustinui bendra išvada gerai, dipl. darbas **Suaugusių švietimo organizacija Lietuvoje** gerai;

5. **Mieliui** Jonui bendra išvada gerai, dipl. darbas **Baudžiamosios teisenos įstatymo 27 str. ir jo taikymas praktikoje** patenkinamai;

6. **Rutšteinui** Fabijonui bendra išvada patenkinamai, dipl. darbas **Dvejų rūmų sistema Anglijoje** labai gerai;

7. **Ivanauskui** Alfonsui bendra išvada labai gerai, dipl. darbas **Konsiliacija ir arbitražas Lietuvos sutartyse** gerai.

EKONOMIJOS SKYRIAUS baigimo diplomai:

1. **Dragūnui** Mykolui bendra išvada gerai, dipl. darbas **Namų suimtiesiems dirbtuvių taisyklinga organizacija** patenkinamai;

2. **Šimkūnaitei** Stefanijai Kunegundai bendra išvada gerai, dipl. darbas **Dvarų parceliacija Lietuvoje** patenkinamai;

3. **Lušiui** Stasiui bendra išvada gerai, dipl. darbas **Žemės Banko ipotekinis kreditas Klaipėdos krašte** gerai;

4. **Povilauskui** Jonui bendra išvada gerai, dipl. darbas **Bičių ūkis Lietuvoje** gerai.

TEISIŲ FAKULTETO TARYBOS posėdyje 1938 m. sausio 20 d. pripažinti **TEISIŲ SKYRIAUS** baigimo diplomai:

1. **Frokaitei** Esfirei Rachilei bendra išvada gerai, dipl. darbas **Darbo pasidalinimo problema** gerai;

2. **Gliaudžiui** Jurgiui bendra išvada gerai, dipl. darbas **Nusikaltėlių psichopatologija** patenkinamai;

3. **Milvydui** Jonui bendra išvada gerai, dipl. darbas **Mažamečių ir nepilnamečių teisės ir prievolės pagal veikiančius Kaunijoje įstatymus** gerai;

4. **Strazdui** Stanislovui bendra išvada gerai, dipl. darbas **Pirkimo pardavimo sutartys** gerai;

EKONOMIJOS SKYRIAUS baigimo diplomai:

1. **Bičiūnui** Juozui bendra išvada gerai, dipl. darbas **Lietuvos valstybinių kapitalų investavimas akcinėse bendrovėse** gerai;

2. **Valiukėnui** Jonui bendra išvada gerai, dipl. darbas **Sodininkystė ir jos perspektyvos Lietuvoje** gerai.

TEISIŲ FAKULTETO TARYBOS posėdyje 1938 m. vasario 10 d. pripažinti **TEISIŲ SKYRIAUS** baigimo diplomai:

1. **Krikščiukaitytei Vaidelienei** Marijai bendra išvada gerai, dipl. darbas **Įrodinėjimo mokslas baudžiamajame procese** labai gerai;

2. **Šalkauskui** Povilui bendra išvada gerai, dipl. darbas **Išmarų turtas** labai gerai;

3. **Eidukaičiui** **Stanislovui** bendra išvada gerai, dipl. darbas **Nepakaltinamumas karo baudžiamoje teisėje** gerai;

EKONOMIJOS SKYRIAUS baigimo diplomai:

1. **Polteraičiui** Pranui bendra išvada gerai, dipl. darbas **Smulkusis ir stambusis žemės ūkis Lietuvoje** gerai;

2. **Rabinzonui** Benei bendra išvada gerai, dipl. darbas **Wagemanno konjunktūros mokslas** gerai;

3. **Kiršonaitei** Frumai bendra išvada gerai, dipl. darbas **Tomo Muno prekybos balanso teorija** gerai.

Matematikos - Gamtos Fakulteto **MATEMATIKOS SKYRIŲ** baigė:

Paulauskas Vitoldas, jo diplominis darbas — **Paviršiaus kreivių audinių topologiškas vaizdavimas plokštumos tiesių audiniais** — ir **Golcbergas** Jozefas, jo diplominis darbas — **Diferencialios lygties** $\frac{dy}{dx} = \frac{y(x,y)}{x(x,y)}$ **integralių kreivių eiga pavienio taško aplinkoje.**

FIZIKOS - CHEMIJOS SKYRIAUS fizikos ciklą baigė **Gutmanaitė Sorė - Hindė**, jos diplominis darbas — **Selenitinės rūkšties amonio, kalio ir natrio druskų tirpalų elektros laidumas ir stingimo temperatūros depresija.**

MEDICINOS FAKULTETO TARYBA pripažino medicinos gydytojo diplomus: **Novakaitei** Alisai, **Rochelzonui** Mordcheliui, **Gliaudytei** Veronikai, **Labokui** Vaclovui, **Vaškevičiūtei** Onai, **Ankudavičiui** Stanislovui, **Vidučinskui** Isaokui Aronui, **Liausaitei** Halinai, **Miliauskui** Viktorui, **Grikevičiui** Fulgencijui, **Kaganui** Maušai, **Romanovui** Leibai, **Pilvinskui** Vulfui, **Ginsburgui** Saliomui, **Čeponiui** Kazimierui, **Icikovičiui** Šliomai Eljašui, **Labenskiui** Simetai Leibai, **Elpernui** Aizikui, **Masalskiui** Romualdui, **Kiršui** Jankeliui Abeliui (eksternas).

Dantų gydytojo diplomai pripažinti: **Babrauskaitei - Valterienei** Joanai, **Meerovičiūtei** Liubai ir **Žukaitei** Onai.

Chemiko vaistininko diplomas pripažintas **Gorkui** Peisachui.

Nauji Universiteto leidiniai

MŪSŲ SENOVĖ. Lietuvių tautinio atgimimo laiko tarpo medžiagai skelbti leidinys. Įsteigė 1921 m. kun. **Juozas Tumas**, redaguoja **Vaclovas Biržiška.** II tomas. Nr. 1(6). V. D. Universiteto Bibliotekos leidinys. Kaunas. 1937 m. 176+XXX psl. Kaina 4,50 Lt. **Turinys.** Vaclovas **Biržiška**, Redakcijos žodis (3—6 psl.). I. **Straipsniai:** Vincas **Maciūnas**, Lietuviškieji dalykai Vilniaus šubravcų satyroje (nebaigta) (7—16 psl.); Vaclovas **Biržiška**, 1883 m. „Raszliavos pacztas" (17—26 psl.); Juozas **Bagdonas**, Lietuvių paroda Paryžiuje 1900 metais (nebaigta) (27—49 psl.); Julius **Būtėnas**, Lietuvių teatras Vilniuje (nebaigta) (50—61 psl.). II. **Atsiminimai. Biografijos:** Kun. **Matas Veitas**, Atsiminimai iš 1863 m. (vertė Vac. Biržiška) (62—77 psl.); kun. **Anupras Jasevičius**, Iszginimas ir sugrižimas (patiekė Vac. Biržiška) (78—92 psl.); Jonas **Čerka - Čerkauskas**, Kaip buvo organizuojamas pirmasis Petrapilio lietuvių teatras (93—100 psl.); Marija **Čilvinaitė**, Daktaras Jonas Spudulis. Surašyta iš Rozalijos Kurkauskienės Spudulytės atsiminimų (101-107 psl.); Juozas **Tumas - Vaižgantas**, Autobiografija (108—109 psl.). III. **Tekstai:** Vac. **Biržiška**, Iš J. Skeberdžio rankraščio (nebaigta) (110—113 psl.) Vysk. **Valančius**, Nespausdinti ganytojiški laiškai (pat. Vac. Biržiška) (nebaigta) (113—119 psl.); J. **Anusavičius**, Nežinomi eilėraščiai (pat. Vac. Biržiška) (nebaigta) (120—133 psl); Vac. **Biržiška**, Maskvos „Aušra" (133—136 psl.). IV. **Korespondencija:** V. **Maciūnas**, Poškos laiškai Al. Puzyrevskiui (137—141 psl.); Vac. **Biržiška**, Dar iš prof. Andriaus Ugianskio korespondencijos (nebaigta) (141—145 psl.); V. **Maciūnas**, Pr. Viksvos laiškas A. Baranauskui (145—148 psl.); A. **Baranausko** Laiškas „Aušros" redakcijai (patiekė Vac. Biržiška) (149—150 psl); P. **Leonas**, Laiškai Matui Pranckevičiui 1885—1887 m. (su prof. P. Leono prierašais) (nebaigta) (151—167 psl.). V. **Dokumentai:** Dionizo **Poškos** biografijai medžiaga (168—170 psl.), Simano Stanevičiaus biografijai medžiaga (170—171 psl.), Lenkiškas protestas prieš kunigą lenką 1845 m. (171—172 psl.), Gen. gubernatoriaus Nazimovo 1857 m. lapkričio 20 d. įsakymas (172—173 psl.), Peticija dėl spaudos leidimo (173—174 psl.). Visi šie dokumentai patiekti Vac. Biržiškos. Gale Mūsų Senovės 1921—1922 m. turinys ir pavardžių rodyklė (sudarė I. Kisinas) (I—XXX psl.).

NAUJŲJŲ AMŽIŲ BAŽNYČIOS ISTORIJA. Parašė prof. D. P. **Jakubėnas.** VDU Evangelikų Teologijos Fakulteto leidinys Nr. 6. Kaunas. 1936 m. 262+XIV psl. Kaina 3,50 Lt.

ATHENAEUM. Redaktorius Juozas **Eretas.** Leidžia VDU Teologijos Filosofijos Fakulteto Filosofijos skyrius. VIII metai. VIII tomas. Kaunas, 1937 m. 186 psl. ir 1 žemėlapis. Kaina 5,— Lt. **Turinys:** Juozas **Tarvydas**, Šatrijos Raganos **Viktutės** šaltiniai

(1—40 psl.); Petras **Būtėnas**, Ištiktukai — beforminiai emociniai veiksmažodžiai (41—69 psl.); Pranas **Brenderis**, Baranausko stiliaus antikiškumas (70—80 psl.); Juozas **Eretas**, Marijos Pečkauskaitės laiškai Janinai Kairiūkštytei - Tumėnienei (81—152 psl.); Juozas **Eretas**, Rėzos gimtinė (153—186 psl.).

LOGOS. Filosofijos žurnalas. XVII. 1937 m. Nr. 1. Redaktorius prof. Dr. Pr. Dovydaitis. Leidžia VDU Teologijos Filosofijos Fakulteto Filosofijos skyrius. Kaunas. 112 psl. **Turinys: Maceina** A., Gamta ir kultūra (1—56 psl.); **Dovydaitis** Pr., Šių laikų biologų pažiūros į gyvybės reiškinius (nebaigta) (57—68 psl.); **Kuraitis** P., Antrasis tarptautinis tomistinės filosofijos kongresas (69—81 psl.); **Pankauskas** J., Ugdytinių tipai ir jų svarba pedagogikai (82—94 psl.); **Reinys** M., Dvasinės būties problema (95—112 psl.).

SENOVĖ. Istorijos skyriaus darbai. III. Red. prof. L. **Karsavinas.** Humanitarinių Mokslų Fakulteto leidinys. Kaunas. 1937 m. 320 psl. **Turinys:** J. **Jakštas,** Vakarų krikščionių mintys apie Romos imperiją iki V amžiaus. Istorinė literatūrinė studija. Disertacija VDU Humanitarinių Mokslų Fakulteto daktaro laipsniui gauti.

K. Grybauskas, V. D. U-to asistentas. **GNIUŽULINIAI IR ARCHEGONINIAI AUGALAI.** Augalų sistematikos pratybos darbams vadovėlis. Matematikos Gamtos Fakulteto leidinys. Kaunas. 1937 m. 60 psl.

VDU MATEMATIKOS GAMTOS FAKULTETO DARBAI 1937 M. T. XI, sąsiuv. I. Matematikos skyrius. Redaktorius e. o. prof. Ig. **Končius.** Kaunas. 1937 m. **Turinys:** O. E. **Stanaitis,** Iš Lamé funkcijų teorijos (1—24 psl.).

VDU MATEMATIKOS GAMTOS FAKULTETO DARBAI 1937 m. T. XI, sąsiuv. 2. Geografijos skyrius. Redaktorius e. o. prof. Ig. **Končius.** Kaunas. 1937 m. **Turinys:** Kazys **Bieliukas,** Dovinės baseino ežerai. (25—164 psl.).

VDU MATEMATIKOS GAMTOS FAKULTETO DARBAI 1937 M. T. XI, sąsiuv. 3. Chemijos skyrius. Redaktorius e. o. prof. Ig. **Končius.** Kaunas. 1937 m. **Turinys:** Kazys **Daukšas,** Šarminių metalų osmatai. (165—230 psl.); Dr. V. **Cipseris,** Galio - trichloridas kaipo katalizatorius (231 puslapyje).

V. D. Universiteto bibliotekoj naujai gautos knygos ir žurnalai

Abhandlungen aus dem gesamten Handelsrecht, Bürgerlichen Recht und Konkursrecht. H. 9—10. Stuttgart 1936-7. Dž. 2341.

Akty Kremony X—XIII vekov v sobranii Akademii Nauk SSSR. Podgotovil k izdaniju S. A. Anninskij. Moskva, Leningrad 1937. XXIV + 381 p. T. f. Inv. 165620.

Archives d'histoire du droit oriental. T. I. Bruxelles, Paris 1937. T. f. Inv. 165546.

Baker, J. N. L. — *A History of Geographical Discovery and Exploration.* Boston, New York. 543 p. D. 45170.

Barth, K. — *Die Auferstehung der Toten.* München 1935. IV+129 p. Inv. 165517.

Beihefte zur Zeitschrift für angewandte Psychologie und Charakterkunde. H. 77: Grassl — Die Willensschwäche. Leipzig 1937. VI+254 p. D. 46395.

Beihefte zur Zeitschrift für angewandte Psychologie und Charakterkunde. H. 78: Schultze, O.; Schaar, Br. — *Persönlichkeit und Kindesalter..* Leipzig 1937. V+185 p. Inv. 165521.

Bricout, P. — *Microénergétique.* T. I—2. Paris 1933. VI+303; 429. D. 46368-9.

Brocard, L. *Les conditions générales de l'activité économique.* Paris 1934. 605 p. Inv. 162755.

Cagnat, R. — *Cours d'épigraphie latine.* Paris 1914. XXVII+504 p. Inv. 162292.

Collet, L. W. — *Les lacs, leur mode de formationleurs eaux — leur destin.* Paris 1925. XI+320 p. Inv. 162390.

The Cooperative Movement in Russia During the War. New Haven 1929. XVI+420 p. D 46567.

Cousin, G. — *Étude expérimentale de la diapause des insectes.* Supplément XV au Bulletin biologique de France et de Belgique. Paris 1932. 341 p. Inv. 162749.

Dauphin - Meunier, A. — *La Banque de France.* Paris 1937. 254 p. Inv. 165617.

De Launay, L. — *Géologie de la France.* Paris 1921. XI+501 p. Inv. 162140.

Dell'Isola, M. — *Napoléon dans la poésie italienne à partir de 1821.* Paris 1927. 375 p. D 46280.

Despaux, A. — *Les dévaluations monétaires dans l'histoire.* Paris 1936. 463 p. Inv. 162302.

The Effect of the World War upon the Commerce and Industry of Japan. New Haven 1929. XXIV+345 p. D 46570.

Emin, A. — *Turkey in the World War.* New Haven 1930. XVIII+310 p. D 46565.

Encyklopedja nauk politycznych, t. I: A—D. Warszawa 1936. IV+1006 p. Inv. 161222.

Encyklopedia podręczna prawa karnego, t. I—II. Warszawa. 907 p. D 45284-5.

Faure, J.; Siredey, A. — *Traité de gynécologie médico-chirurgicale.* Paris 1928. X+1319 p. Inv. 162391.

Fontaine, A. — *French Industry During the War.* New Haven 1926. XXIX+477 p. D 46579.

Fourgeaud, A. — *La rationalisation.* États-Unis-Allemagne. Paris 1929. 255 p. Inv. 162235.

Gillet, L. — *La peinture en Europe au XVII s.* Paris 1934. 444 p. Inv. 162564.

Gratz, G.; Schüller, R. — *The Economic Policy of Austria — Hungary During the War.* New Haven 1928. XXIII+286 p. D 46580.

Handbuch der experimentellen Pharmakologie. Bd. 3—5, Berlin 1937. 276 p.; VI+228 p.; V+307 p. Inv. 160852. Inv. 161715. Inv. 165616.

Jubilejnyj sbornik Russkago Archeologičeskago obščestva v Korolevstve Jugoslavii. Belgrad 1936. 349 p. Inv. 165562.

Kasiske, K. — *Die Siedlungstätigkeit d. Deutschen Ordens im östlichen Preussen bis zum Jahre 1410.* Königsberg 1934. XI+175 p. D 45982.

Kobayashi, U. — *The Basic Industries and Social History of Japan, 1914—1918.* New Haven 1930. X+280 p. D 46571.

Konic, H. — *Prawo majątkowe małżeńskie.* Warszawa 1933. 396 p. Inv. 165555.

Lettres inédites de Lamennais à Montalembert avec un avant-propos et des notes par E. Forgues. Paris 1898. XI+402 p. Inv. 162329.

Martin, A.; Walter, G. — *Catalogue de l'histoire de la révolution française.* t. I. *Écrits de la période révolutionnaire.* Paris 1936. XIII+595 p. Inv. 162379.

Meuvret, J. — *Le territoire de Memel et la politique européenne.* Paris 1936. 86 p. Inv. 162429.

Moore, J. B. — *International Adjudications Ancient and Modern. History and Documents.* V. I—6. New York, London 1929—33. D 46530-5.

Neutestamentliche Abhandlungen. Bd. 17. Heft 5: Dey, J. — *Paliggenesia.* Münster 1937. XVI+187 p. Inv. 164836.

Paton, E.; Gorbunov B.; Berštein, D. — *Vpliv zsidalnich naprug na močnist zvarnich konstrukcij.* Kiiv 1937. 147 p. Inv. 165590.

Pociecha, Wl. — *Geneza hołdu pruskiego (1467—1525).* Gdynia 1937. IV+146 p. Inv. 165556.

Polski słownik biograficzny, t. I. Kraków 1935. XVI+479 p. Epe. 35.

Pufendorf, S. — *De jure naturae et gentium*. V. 1—2. Oxford 1934. 1002 p.; 1465 p. Inv. 164310-11.

Redlich, J. — *Austrian War Government*. New Haven. 1929. XII+175 p. D 46581.

Riftin, A. P. — *Staro-vavilonskie juridičeskie i administrativnye dokumenty v sobranijach SSSR*. Moskva, Leningrad 1937. T. f. Inv. 165621.

Schott, G. — *Geographie des Indischen und Stillen Ozeans*. Hamburg 1935. XIX+413 p. Inv. 162767.

Souriau, E. — *L'avenir de l'esthétique*. Paris 1929. VIII+403 p. Inv. 162505.

Sweden, Norway, Denmark und Iceland in the World War. New Haven 1930. XVII+593 p. D 46584.

Walter, J. v. — *Die Geschichte d. Christentums*. H. 1—3. Gütersloh 1932, 1934-5. V+711 p.; IV+346 p. Inv. 165518-20.

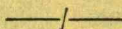
Vandel, A. — *La parthénogenèse*. Paris 1931. XIX+412 p. Inv. 162481.

Vignon, P. — *Introduction à la biologie expérimentale. Encyclopédie biologique*, VIII. Paris 1930. VIII+731 p. D. 46551

Wolff, Ch. — *Jus gentium methodo scientifica*. V. 1—2. Oxford 1934. LVI+411 p.; LII+565 p. Inv. 164320-1.

Zbirnik prisviačenij sorokalitnı naukovoi dijalnosti akademika E. O. Patona. 1897—1937. Kiiv 1937. 400 p. Inv. 165600.

Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte. Romanistische Abteilung. 57 Bd. Weimar 1937. T. f. Dž. 1754².

SPAUDĖ „RAIDĖS" SPAUSTUVĖ KAUNE.